

Fra: "Arild Magne Tharaldsen" <armagtha@online.no>
Sendt: tirsdag 8. oktober 2024 12.13.46
Til: "RME" <rme@nve.no>
Emne: Innspill til Saksnummer 201913904
Importance: Normal

Mitt innspill til RMEs forslag til nye krav til innhold i avtaler mellom nettselskap og kunde om vilkår for tilknytning og bruk av nettet

Det varslede vedtaket mangler balanse mellom nettselskapet og kunden i pkt. 9:

Forpliktelsen til å unngå linjebundet spenningsstøy («skitten strøm») i nettet er formulert som et ensidig krav som bare pålegges kunden, og ikke også pålegges nettselskapet som leverer strømmen. Det bør inngå en forpliktelse om at nettselskapet skal levere strøm som er tilstrekkelig ren for støy til at det ikke oppstår unødige materielle skader eller unødig risiko for helsemessige skader for kunden. I dag er dette ikke tilfelle:

Strømnettbransjen har ikke tilpasset sitt produkt, leveranse av strøm, til problemene som ny digital teknologi skaper ved at skarpe, sterke, polariserte koherente elektriske pulser slipper igjennom til kundene og blir en del av innemiljøet. Det har nå i mange tiår vært godt dokumentert av de miljøer som forsker medisinsk/teknisk/biologisk innen dette feltet, og er i overensstemmelse med svært mange menneskers erfaringer med akutte helseplager, at slike pulser skader biologiske systemer – akutt eller over tid. Den økende bruken av slik teknologi skaper stadig større utfordringer både for nettselskapene og for kundene:

Moderne digitalt utstyr, så som el-bil-ladere, AMS-målere og annet utstyr med «switch mode power supply» (SMPS) og digitale mikrobølgesendere som er koplet tett på ledningsnettet produserer lavfrekvent støy og høyfrekvent støy opp i radiofrekvent spekter. Energien i pulsene er i snitt lav, men kreftene i de enkelte pulsene er store og kan knyttes til biologiske forstyrrelser (bl.a. oksidativt stress, ALS og DNA-skader).

(For kilder og en oppsummering av kunnskap på feltet, vises her til Einar Flydal, Else Nordhagen og Odd Magne Hjortland, EMF Consult AS: «*Skitten strøm*» fra smartmålere: notat om kunnskapsgrunnlaget for akutte og langtids helsevirkninger – nye og alt framlagte kilder, notat , 28.5.2024, [Flydal-Nordh-Hjortli-20240530-OM-SKITTEN-STROM.-VEDL.-KLAGE-TIL-ENERGIKLAGENMND.pdf](#))

Nettselskapene kan her spille en betydelig og svært positiv samfunnsmessig rolle ved å sørge for at strømmen de leverer, er rimelig fri for slike forstyrrelser, at det utstyret nettselskapet installerer, ikke slipper videre slike forstyrrelser som er skapt utenfra, og at det utstyret nettselskapet selv eier og installerer, ikke skaper slike forstyrrelser i kundens strømnett.

Det mest rasjonelle og kostnadseffektive punktet å sørge for lite støy i strømmen som går inn hos kunden, er før den er levert inn i huset. Det kan gjøres både ved å stille krav til kundene, slik pkt. 9 gjør, krav til produktene, og ved å stille krav til nettselskapene om at de ikke selv tilfører støy i nettet, men i stedet sørger for at utstyr som de installerer i nettet, har filtre som reduserer slik støy utenfra. For eksempel vil det koste noen få tiere å gjøre dette i strømmålere, mens å fjerne støyen som målerne skaper gjennom ettermontering av filtre, fort koster strømkunden rundt 50 000 kr.

Der myndigheten mener at det er tvil om det faktisk er noen sammenheng mellom slik støy og helseplager, bør myndigheten søke kunnskap og pålegge nettselskapene å følge en føre-var-linje. Dette følger av Grunnlovens §112.

Det er ikke et gyldig motargument i saken å vise til at slik støy som omhandles ovenfor er svakere enn gjeldende grenseverdier: Disse grenseverdiene er fastsatt utelukkende utfra gjennomsnittlig energiintensitet, som ikke er relevant parameter for slike biologiske virkninger. Retningslinjene som disse grenseverdiene bygger på, angir også uttrykkelig at de ikke har ambisjoner om å fange opp slike biologiske virkninger, men bare mye grovere virkninger som hallusinasjoner og skadelig oppvarming.

Mvh/ Besr Regards
Arild M. Tharaldsen den 8.10.2024
Sendt fra min Samsung Galaxy-smarttelefon.